

2020 рік

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту» сприяють розвитку навичок з організації підготовки аварійно-рятувальних формувань сил цивільного захисту до дій за призначенням.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння сукупністю форм і методів навчання, спрямованих на набуття і вдосконалення особовим складом органів управління і підрозділів цивільного захисту (ЦЗ) навичок практичного застосування теоретичних знань щодо проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, управління силами та засобами під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

1. Інформація про викладача

Загальна інформація	Неклонський Ігор Михайлович, викладач кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту, кандидат військових наук
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 803. Робочий номер телефону – (067)5797655
E-mail	neklonsky@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- дослідження форм і способів взаємодії аварійно-рятувальних формувань з іншими силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС; - дослідження прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами ЦЗ в різних умовах
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід роботи в органах управління і пожежно-рятувальних підрозділах; - курс професійно-технічної підготовки за робітничою спеціальністю «Рятувальник»

* – заповнюється за бажанням НПП.

2. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 803 (вул. Баварська, 7). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж.

Постреквізити: переддипломна практика (стажування); виконання та захист кваліфікаційної роботи.

4. Характеристика навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту» є підготовка фахівців, здатних організовувати та проводити тактичну підготовку аварійно-рятувального підрозділу спрямовану на підвищення професійних знань, формування умінь і навичок ведення оперативних дій рятувальниками, а також навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту» є навчити майбутніх фахівців узагальнювати форми і методи тактичної підготовки, визначати мету, завдання, основні організаційні форми навчання та їх сутність, педагогічні принципи та методи, що використовуються в процесі підготовки і проведення занять.

Після вивчення навчальної дисципліни «Тактична підготовка сил цивільного захисту» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- теоретичні положення з питань організації тактичної підготовки аварійно-рятувальних підрозділів;
- теоретичні основи, сутність та основні принципи і методи навчання;
- особливості планування тактичної підготовки;
- організаційні форми навчання і методика проведення занять;

уміння:

- вести спілкування у сфері професійної діяльності державною мовою;
- формулювати пізнавальне завдання та формувати потребу в його рішенні у тих, хто навчається;
- методично грамотно застосовувати методи і прийоми навчання з урахуванням сучасних тенденцій розвитку техніки і технологій захисту;
- складати методичні документи для проведення занять;

комунікація:

- інтегрувати інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності в навчальний процес;

автономія та відповідальність:

- організовувати та проводити класно-групові та практичні заняття з особовим складом аварійно-рятувального підрозділу.

Компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність до проведення занять з тактичної підготовки з особовим

складом аварійно-рятувального підрозділу.

Вивчення навчальної дисципліни має забезпечити досягнення відповідних результатів навчання, а саме:

- поводити заняття з тактичної підготовки аварійно-рятувального підрозділу;
- організовувати несення внутрішньої та караульної служб у підрозділі.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	4
Семестр	8
Обсяг кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин	90 год.
Лекції	20 год.
Практичні, семінарські	24 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	46 год.
Вид підсумкового контролю	екзамен

5. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
8 семестр (11 тижнів)		
Модульний контроль № 1		
1–2	Тема 1. Сутність та основні принципи і методи навчання. 1.1. Керівні та плануючі документи, що визначають зміст процесу навчання. 1.2. Структура навчального процесу. 1.3. Пізнавальна діяльність кожної особи як основа навчання. Основні дидактичні принципи навчання. Методи навчання, прийоми (засоби) навчання. 2.3. Перевірка і оцінка знань, навичок і вмінь у особового складу. 1.4. Основні вимоги до підвищення ефективності пізнавального процесу. Роль керівника заняття в цьому.	Лек. – 2 год. СР – 4 год.

2–3	Тема 2. Призначення, мета і завдання тактичної підготовки. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку. 3.1. Види та основні організаційні форми тактичної підготовки. 3.2. Поняття про тактичне мислення, способи його розвитку. 3.3. Особливості планування тактичної підготовки. 3.4. Організація і методика проведення теоретичних і практичних занять. 3.5. Підготовка керівника до проведення заняття. Складання план-конспекту (конспекту лекції) та методичної розробки для проведення заняття.	Лек. – 2 год. СЗ – 2 год. СР – 4 год.
3–5	Тема 3. Порядок організації та проведення тактико-стройових занять. 3.1. Мета та організація занять. 3.2. Підготовка керівника до занять. 3.3. Складання методичної розробки. 3.4. Порядок і методика проведення заняття.	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 4 год.
5–6	Тема 4. Порядок організації та проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування. 4.1. Поняття про оперативно-тактичні особливості району обслуговування. 4.2. Порядок вивчення загальних оперативно-тактичних особливостей району обслуговування. 4.3. Порядок вивчення особливостей окремих ділянок району. 4.4. Порядок вивчення об'єктів, будинків та споруд. 4.5. Порядок підготовки та методика проведення занять з вивчення оперативно-тактичних особливостей району (об'єктів) обслуговування.	Лек. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 6 год.
6–7	Тема 5. Порядок організації та проведення занять з відпрацювання тактичних завдань на потенційно-небезпечних об'єктах. 5.1. Мета та організація занять. 5.2. Підготовка керівника до занять. 5.3. Розроблення тактичного задуму для проведення заняття. 5.4. Складання методичної розробки. 5.5. Порядок і методика проведення заняття.	Лек. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 6 год.
7–8	Тема 6. Групові тактичні тренування начальницького складу. 6.1. Групові тактичні тренування, як активна форма підготовки начальницького складу. 6.2. Активні методи навчання в системі тактичної підготовки особового складу органів управління 6.3. Порядок підготовки, організації, та проведення ділової гри.	Лек. – 2 год. СЗ – 2 год. СР – 4 год.
8–9	Тема 7. Організація та проведення тактико-спеціальних навчань. 7.1. Тактико-спеціальні навчання, як вища форма тактичної підготовки особового складу органів управління та підрозділів	Лек. – 2 год. СЗ – 2 год. СР – 4 год.

	ЦЗ. 7.2. Види навчань та їх розподіл за територіальним рівнем. Суть та зміст кожного виду навчань. 7.3. Мета, завдання, загальний порядок організації, підготовки та проведення тактико-спеціальних навчань.	
9–10	Тема 8. Аналіз НС та оперативних дій підрозділів цивільного захисту під час їх ліквідації. 8.1. Розбір пожеж з особовим складом пожежно-рятувального підрозділу. 8.2. Порядок складання карток оперативних дій на пожежах та їх вивчення в системі службової підготовки. 8.3. Вивчення НС за описами.	Лек. – 2 год. СЗ – 2 год. СР – 4 год.
10–12	Тема 9. Особливості організації та проведення занять з використанням навчальних споруд. 9.1. Суть та зміст занять на навчальних спорудах (навчальна башта, стометрова смуга з перешкодами, смуга психологічної підготовки, теплодимокамера (димокамера, теплокамера), навчальний полігон). 9.2. Загальний порядок організації, підготовки та проведення занять.	Лек. – 2 год. ПЗ – 4 год. СР – 6 год.
12–13	Тема 10. Порядок оцінювання тактичної підготовки. 10.1 Організація підсумкової перевірки та підбиття підсумків тактичної підготовки. 10.2. Порядок виставлення індивідуальної оцінки з тактичної підготовки. 10.3. Оцінка з тактичної підготовки органу та підрозділу цивільного захисту	Лек. – 2 год. ПЗ – 2 год. (МКР) СР – 4 год.
Всього		90 годин

Примітка: Лек. – лекція; ПЗ – практичне заняття; СЗ – семінарське заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

6. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Неклонський І.М. Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій: Курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2017. 371 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ)
2. Ключ П.П., Палюх В.Г., Росоха В.О. Тактична і психологічна підготовка особового складу пожежної охорони. Підручник. Х. : Основа, 2002 р. 288 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ, бібліотека НУЦЗУ)

Допоміжна

1. Довідник керівника гасіння пожежі. Київ: ТОВ «Літера-Друк», 2017, 320 с. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Нормативів виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України до виконання завдань за призначенням : наказ МВС України від 20.11.2015 № 1470. (електронна бібліотека НУЦЗУ)

7. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:

перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна);

друга – рейтингова шкала оцінювання – ECTS;

третья – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Для оцінки знань здобувачів вищої освіти використовується поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському і практичному занятті методом перевірки виконання завдань.

Критерії оцінювання за виконання завдання на практичному занятті або доповіді на семінарі визначені у таблиці 7.1.

Таблиця 7.1 – Критерії оцінювання для практичного заняття та семінару

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	5	Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній педагогічній діяльності. Здобувач має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.
B	4	Відповідь і завдання – повні з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача.

C	4	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого студента, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення.
D	3	Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання за консультацією викладача. Здобувач володіє матеріалом на початковому рівні (значну частину матеріалу засвоює на репродуктивному рівні). З допомогою викладача здатен відтворювати логіку наукових положень; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена.
E	3	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Здобувач володіє навчальним матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички
FX	2	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.
F	2	Фрагментарне знання окремих моментів навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка за групові заняття визначається за шкалою ECTS як загальна середня оцінка за всі семінарські і практичні заняття за методикою визначеною в таблиці 7.2.

Таблиця 7.2 – Підсумкова оцінка за практичні заняття та семінари

Оцінено:		Середня інтервальна оцінка за	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
Нац.	ECTS		

		практичні заняття за нац. шкалою	
Відмінно	A	4,5–5,0	Вичерпне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння самостійно узагальнювати теоретичний та фактичний матеріал, коментувати спеціальні тексти
Добре	B	4,1–4,4	Якісне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння аналізувати основні теоретичні положення, наукові дані
	C	3,5–4,0	Якісне знання основного обсягу навчальних тем і питань, розуміння суті теоретичних положень, уміння ілюструвати їх прикладами
Задовільно	D	3,1–3,4	Знання матеріалу більшої частини навчальних тем і питань, основних теоретичних положень, визначень, вміння роз'яснити їх зміст
	E	2,5–3,0	Обмежене знання і неповне розуміння основних навчальних тем і питань
Незадовільно	FX	2,1–2,4	Незнання більшої частини обсягу навчальних тем і питань, відсутність уміння самостійно аналізувати наукові дані, тексти, положення
	F	2,0	Фрагментарне знання окремих моментів навчального матеріалу

Сума балів за семінарські і практичні заняття визначається за шкалою оцінювання, що визначена у таблиці 7.4, шляхом пропорційного співвідношення значень таблиці відповідності результатів контролю за різними шкалами та значень середньої інтервальної оцінки за семінарські і практичні заняття за нац. шкалою таблиці 7.2.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі виконують контрольну роботу. Контрольна робота передбачає перевірку знань здобувачів, які вони отримали на протязі вивчення модулю, та умінь використовувати їх у подальшій практичній діяльності. Модульна контрольна робота проводиться шляхом письмового (тестового) опитування і містить теоретичні питання в обсязі тем, що вивчаються на протязі модулю. Відповідь оцінюється за результатами написання кожного питання окремо із розрахунку максимально допустимих балів за кожне питання. Загальна оцінка та кількість балів визначаються за методикою визначеною в методичних матеріалах для проведення контрольної роботи.

Остаточна оцінка за модуль складається з оцінки за контрольну роботу

і підсумкової оцінки за семінарські і практичні заняття.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен проводиться шляхом усного опитування містить три питання в обсязі тем, що вивчаються на протязі семестру. Оцінка визначається за критеріями визначеними в таблиці 7.3.

Таблиця 7.3 – Критерії оцінювання відповіді на екзамені

Відмінно	Вичерпне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння самостійно узагальнювати теоретичний та фактичний матеріал, коментувати спеціальні тексти
Добре	Якісне знання матеріалу навчальних тем і питань, уміння аналізувати основні теоретичні положення, наукові дані
Задовільно	Знання матеріалу більшої частини навчальних тем і питань, основних теоретичних положень, визначень, вміння роз'яснити їх зміст
Незадовільно	Незнання більшої частини обсягу навчальних тем і питань, відсутність уміння самостійно аналізувати наукові дані, тексти, положення

Сума балів за екзамен визначається за шкалою оцінювання, що визначена у табл. 7.4, як сума балів за всі види навчальної діяльності. Сума балів за відповідь на екзамені оцінюється у наступній відповідності:

- за відповідь на питання білета: мінімальна кількість балів, яка відповідає відповідній підсумковій оцінці A,B,C,D,E,Fx;
- за додаткові запитання: повна відповідь – 2 бали; неповна відповідь – 1 бал; відповідь невірна або відсутність відповіді – 0 балів.

Додаткові питання можуть бути поставлені для з'ясування рівня знань здобувача за окремими напрямками в межах питань білета за умови, що загальна оцінка за відповідь на питання білету перевищує оцінку F. Кількість додаткових питань не має перевищувати трьох.

Таблиця 7.4 – Таблиця відповідності результатів контролю за різними шкалами і критерії оцінювання

Оцінка ECTS	Сума балів за види навчальної діяльності			
	СЗ, ПЗ	КР	модуль	екзамен
A	36-40	18-20	54-60	36-40
B	32-35	16-17	48-53	32-35
C	26-31	13-15	39-47	26-31
D	22-25	11-12	33-38	22-25
E	20-21	10	30-32	20-21
FX	14-19	7-9	21-29	14-19
F	0-13	0-6	0-20	0-13

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня

підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, не допускаються на заняття, якщо розпочато розгляд прикладних навчальних питань).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

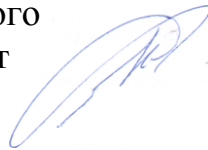
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні програми навчання до написання модульної контрольної роботи допускаються здобувачі, які мають позитивні оцінки не менше ніж за 70 % обов'язкових практичних завдань.

6. За результатами виконання письмових робіт до захисту допускаються роботи, які мають не менше 30% оригінального тексту під час перевірки на плагіат.

Розробник:

викладач кафедри організації та технічного
забезпечення аварійно-рятувальних робіт



Ігор НЕКЛОНСЬКИЙ